

VABILO IN SPOROČILO ZA MEDIJE

V aprilu se na Krasu nadaljuje 4. Festival kraška gmajna, festival naravoslovnega in dediščinskega turizma. Kraška gmajna velja za eno najstarejših kulturnih krajin in eno izmed vročih točk biotske raznovrstnosti v Evropi in svetu, tu se že tisočletja tesno prepleta delo narave in ljudi.

S festivalom želimo vzpodbuditi zanimanje za spoznavanje te izjemne biotske pestrosti in kulturne dediščine, znanstvenega udejstvovanja in ustvarjalnosti. Ponudba kraške gmajne je izjemna, prav zato je festival sestavljen iz dveh sklopov: pomlad (april, maj) in jesen (september, oktober).

V spomladanskem ciklu festivalskih dni, od 25. aprila do 25. maja, se bodo v petih festivalskih vikendih na Krasu odvijali različni tematski pohodi, kreativne delavnice, strokovna srečanja, otroške delavnice, kulturne prireditve in kulinarčni dogodki.

Veščina suhozidne gradnje je bila konec leta 2018 vpisana na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Z namenom počastitve in predstavitve pomena suhozidne gradnje za kulturno in naravno krajino Krasa posvečamo spomladanski cikel Festivala tej dediščini.

Vabimo vas na otvoritveni dogodek Festivala kraška gmajna.

Naslov posveta: Suhi zid = naša identiteta = UNESCO dediščina

Kontekst: Festival kraška gmajna, festival naravoslovnega in dediščinskega turizma, tokratna osrednja tema je suhozidna gradnja s kulturnega in naravovarstvenega vidika.

Termin: četrtek 25. 4. ob 17.00.

Lokacija: Mladinski hotel Pliskovica, Pliskovica 11, 6221 Dutovlje.

Kratek povzetek vsebine posveta: Veščina suhozidne gradnje je bila konec leta 2018 vpisana na UNESCO Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Zlaganje kamenja na suho brez uporabe veziva je osnovna in prvobitna tehnika gradnje na Krasu. Tovrsten način gradnje je posledica in rezultat boja za preživetje kraškega človeka na kamnitem območju vse od prazgodovine

naprej. Suhi zidovi so se izkazali tudi kot čvrsta gradbena konstrukcija, ki bo preživela marsikatero današnjo gradnjo. Kljub izgubljanju uporabne vrednosti suhih zidov pa ne gre spregledati estetskega vidika, zaradi katerega je kraška krajina tako privlačna in predstavlja enega od njenih potencialov za turizem. Kraški suhi zid in kraška krajina si nedvomno zaslužita, da ju ohranjamo, varujemo in ščitimo pred človekom za človeka.

Tokratno omizje bodo zasedle zanimive gostje, ki nam bodo predstavile različne vidike trajnostnih pristopov prepletanja kulturne, nesnovne in naravne dediščine suhozidne gradnje.

V pogovoru bodo sodelovale:

Eda Belingar (*Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica*) je bila koordinatorka priprave serijske nominacije suhozidne gradnje na Unescov seznam nesnovne dediščine človeštva za Republiko Slovenijo. Predstavila bo postopek vpisa suhozidne gradnje na svetovni seznam.

Jasna Fakin Bajec (*ZRC SAZU, Raziskovalna postaja Nova Gorica*) je doktorica znanosti s področja etnologije, ki svoje raziskovalno delo posveča tudi dediščini Krasa in sooblikovanju ustreznih pogojev za doseganje vzdržnega razvoja kraške krajine. Predstavila bo kamen kot simbol identitete Kraševcev ter spreminjanje odnosa ljudi do kamna in suhega zida skozi čas.

Bojana Fajdiqa (*Zavod Republike Slovenije za varstvo narave*) je univerzitetna diplomirana biologinja in višja naravovarstvena svetovalka na območni enoti Nova Gorica, kjer se ukvarja z varstvom biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot. Trenutno sodeluje v projektih ZA KRAS in KRAS.RE.VITA, ki izboljšujeta stanje biotske raznovrstnosti na Krasu in na Planinskem polju. Predstavila bo varovane vrste in habitatne tipe mozaične kraške krajine in pomen suhih zidov za njihovo ohranjanje.

Karin Lavin (*Zavod za celostni razvoj Anima mundi in Partnerstvo kraške suhozidne gradnje*) je akademska slikarka. Aktivno se ukvarja z oblikovanjem programov, ki temeljijo na inovativnosti ter osveščanju in kreativnem vnašanju vsebin kulturne dediščine v šolstvo, turizem in načrtovanje razvoja. Je tudi aktivna članica Partnerstva kraške suhozidne gradnje. S primeri iz prakse bo predstavila celosten pristop vključevanja dediščine v turistične programe in aktiviranja lokalnega prebivalstva za razvoj trajnostnega turizma v destinaciji.

Pogovor bo vodila **Petra Mezinec**, Kraševka, novinarka, kolumnistka, ki aktivno spremlja in piše o dogajanju na Krasu.

Po okrogli mizi bomo ob prigrizku predstavniki organizatorjev festivala z veseljem odgovorili na novinarska vprašanja o tokratni izvedbi Festivala kraška gmajna, gostje okrogle mize pa na vprašanja o suhozidni gradnji s kulturnega in naravovarstvenega vidika ter možnosti vključevanja te dediščine v turistični razvoj območja.

Vabimo vas k udeležbi zanimivih in pestrih dogodkov spomladanskega dela Festivala kraška gmajna.

Program Festivala kraška gmajna jesen:

Prvi festivalski vikend (27. in 28. april): V prvi festivalski vikend bomo vstopili z vodenim ogledom gradišča Debela Griža na Volčjem Gradu. V soboto bosta na Gradu Štanjel na ogled razstavi Natečaj kraška hiša ter potujoča razstava Living Landscape – Živa krajina Krasa, ki se osredotoča na človeka in antropogene dejavnike, ki so Kras preoblikovali skozi stoletja, v materialni in nematerialni razsežnosti. V nedeljo sledi začetna delavnica obnove suhozidne hiške pri Coljavi pod mentorstvom mojstra suhozidne gradnje.

Drugi festivalski vikend (4. in 5. maj): Festival bomo v soboto nadaljevali v kraški vasici Kosovelje z odkrivanjem veščine in tehnike suhe zidne gradnje in obnove dela vaškega suhega zidu. Po napornem delu se bomo zasluženo okrepčali s pravo kraško »marendo«. Nedeljski program je posvečen malim radovednežem, ki bodo skupaj s starši spoznavali metulje in živalstvo v kraških suhih zidovih ter odkrivali identiteto krajine, ki so jo gradile in zapustile generacije prednikov.

Tretji festivalski vikend (10. in 12. maj): V petek zjutraj bomo festival začeli v Famljah z obnovo suhega zidu, s čimer se bomo naučili prastarih znanj gradnje suhih zidov. Po koncu delavnice sledi zaslužena malica. V nedeljsko festivalsko jutro se bomo sprehodili po poti krasoslovja in naravoslovja, botanični sprehod po Divaškem Krasu nas bo popeljal mimo mogočne udornice Risnik in treh spodmolov, večjih dolin in Divaške jame. Ob povratku pred Muzej slovenskih filmskih igralcev sledi malica.

Četrty festivalski vikend (18. in 19. maj): Pester festivalski vikend bomo začeli pred Sprejemnim centrom Parka Škocjanske jame, od koder se bomo z električnimi kolesi podali po poteh med suhimi zidovi. Obiskovalcem bosta cel vikend na voljo brezplačni razstavi plazilcev in metuljev. Če občutite strah ali odpor do kač, kuščarjev ali drugih gomazečih živali in bi se tega radi znebili, potem je delavnica odpravljanja predsodkov, ki bo potekala tako v soboto kot nedeljo, kot nalašč za vas. Festivalska sobota se bo zaključila s predavanjem, ki nam bo približalo življenje plazilcev. Pisana nedelja se bo pričela s sprehodom v svet dnevnih metuljev Krasa, vikend pa bomo zaključili pozno v noč z delavnico spoznavanja nočnih metuljev Krasa.

Peti festivalski vikend (25. maj): Podali se bomo na voden sprehod po drevoredih lipiškega posestva in po bližnji kraški gmajni med kamnitimi zidovi. Med prijetnim druženjem nas bo pot vodila do jame Vilenice, kjer nas bodo vodniki Jamarskega društva Sežana popeljali v čarobno kraško podzemlje. Tako bo pohod povezal dve unikatni doživetji: pomladno doživetje prve kobilarne z lipicanci na svetu in izjemno lepoto Vilenice, prve turistične jame v Evropi.

Dodatne informacije:

www.visitkras.info

Facebook: [Festival Kraska Gmajna](#)

TIC Sežana – Zavod ŠTIP, 05 731 01 28, tic.sezana@visitkras.info

Park Škocjanske jame, 05 708 21 00, psj.info@psj.gov.si

TIC Divača, 05 7310 941, 041 550 205, tic@divaca.info

TIC Štanjel, 05 769 00 56, 041 383 986, tic@stanjel.eu

Kobilarna Lipica, 05 739 16 96, info@lipica.org

Vabljeni v našo družbo!

